

**Pomôžete nám dostavat' DOM NÁŠHO SPOLOČENSTVA?
ĎAKUJEME!**

**Názov účtu: Rímskokatolícka Cirkev Farnosť Červeník, č.ú.: 20297905/6500
IBAN: SK21 6500 0000 0000 2029 7905**

Každé číslo vždy bude obsahovať prílohu LISTY RODIČOM, ktorú si môžete vložiť do zakladača.

WWW.CERVENIK.FARA.SK Kontakt: 0905 947 655 E-mail: kyskam@gmail.com

ŠTÍT

Musíš sa stísiť, aby si začul prameň. A nezabudni: „Z pramene se pije v kleče...“

Klaknúť si. Modernému súčasnemu človekovi to znie archaicky. Zastaralo. Ako niečo z „inej galaxie“. Historicky sa však pokľaknutím vzdávala najväčšia úcta. Týmto gestom človek vyjadroval pravdu o sebe. „Sú skutočnosti, ktoré ma presahujú. Nie som stred sveta. Nesmiem sa „opíť“ sebou samým. Nie som zanedbateľný, ale nie som Boh.“ Áno, poklona patrí Bohu. On je väčší ako my. Veľmi pekne to napísal v jednom zo svojich listov apoštol Pavol: „Viem komu som uveril.“ Tomuto vyjadreniu dobre rozumel i nás nebohý brat a prispievateľ do nášho farského časopisu pán Ing. Jozef Vančo. Iste si ho mnohí z nás pamäťajú z rôznych osobných stretnutí, ako i z článkov v MaNoče. Každý jeho príspevok vynikal hĺbkou poznania a pokorou podania. Či písal o vesmíre, o prírode, politike, náboženstve, alebo o ľudskom šťastí, vždy sa vyjadroval kvalifikované. Práve poznanie prírodných vied ho priviedlo k otázke: „Aká je pravda o človeku? Čím je vo vesmíre?“ Britský astrológ Adams odpovedal: „...prach na topánke...“ a v tichosti si pokľakol pred svojimi študentmi.

Na začiatku homilie počas pohrebnej sv. omše za nášho zomrelého brata Jozefa som si zavolal jeho malého vnúčika Miška k mikrofónu. Prišiel dopredu a po našom krátkom a nepripravenom dialógu sme mohli počuť hodnotenie z detských úst: „Najlepší dedko ...vyrobil mi obranný štit...“ Prečo štit? Prečo „najlepší dedko“ „vyzbrojil“ všetkých svojich vnukov obranným štitom? Zdá sa, že náš zomrelý brat poznal reč symbolov. Detom dal originálnu hračku, ktorej cieľom je ochrániť... My, dospelí, však vieme, že v „boji života“ je najviac ohrozená ľudská duša... a hlas svedomia... Áno, je nevyhnutné chrániť si ich...Chrániť si svet vlastného vnútra... Nič dôležitejšie náš brat Jozef nemohol darovať svojim vnukom, ale i nám... Vďaka!

-brat Matej-

OBSAH

- **SLOVO NA ÚVOD**
- **AKTUALITY**
- **Z VÁSHO PERA**
- **MY V OSADE**
- **CESTY ZA KRÁSOU**
- **PRÍĎ DUCHU SVÄTÝ**
- **ŽILI MEDZI NAMI**
- **LITURGIA A VŠEDNÝ DEŇ**
- **RECENZIA**
- **MŇAM, MŇAM**
- **PRÍBEH**
- **PRE DETI**
- **OSEMŠMEROVKA**
- **VTIPY**
- **SUDOKU**

VTIPY

■ -Som taký rád, že sa už s manželom nehádate,- hovorí páter Andrej svojej far-ničke z Rozkvetu. –Včera ste boli takí svorní, keď ste spolu pílili drevo.

- Páter, my sme nepílili drevo, my sme si delili nábytok!

■ Dvaja vnuci spia u starých rodičov. Pred spaním si klaknú k posteli a modlia sa. Mladší brat sa modlí z plného hrdla: ...a prosím ňa, Bože, aj o nový bicykel a mobil... Starší ho preruší: Prečo sa modliš tak nahlas? Ved' Boh nie je hluchý! Boh nie, ale babka dobre nepočuje.

■ **Čo urobil Boh na siedmy deň, potom ako všetko stvoril?** – pýta sa páter Stan-ko detí, ktoré pripravoval na prvé sväte prijímanie. - Odišiel na svätú omšu,- odpovie rozhodne chlapček.

■ - Vo svojej práci som sa vždy držal evanjelia. Moja pravá ruka nevedela, čo robí ľavá, - spovedá sa v kaplnke sv. Heleny neznámy človek.

- To je správne! Ale z toho sa nemusíte spovedať, - vysvetluje páter Zbigniew. A čím sa vlastne zaoberáte? - Duchovný otče, ja som vreckár...

■ **Pán kostolník hovorí v sobotu ráno ženám:** -Dnes nemusíte upratovať kostol. Zajtra budeme spievať Tu skrúšení v prach padáme, tak nech máme do čoho padať.

■ Mladík sa vracia z púte z Frivaldu domov na Rozkvet celý dotrhaný. Mama ho víta: - Vy ste sa zastavili v krčme a pobili ste sa! - Ale nie, mami,- odpovedá syn. - Naša procesia vyprosovala vlahu pre ďalšiu úrodu, no a stretli sme druhú proce-siu, ktorá zase prosila o sucho pri žatve.

SUDOKU

	3			1		7
6		8				2
	1		4	5		
	7			2		4
2			9			6
4		3			1	
	5		3	4		
1			6			5
2		1			3	

ZÁBAVNÉ OKIENKO MaNočE

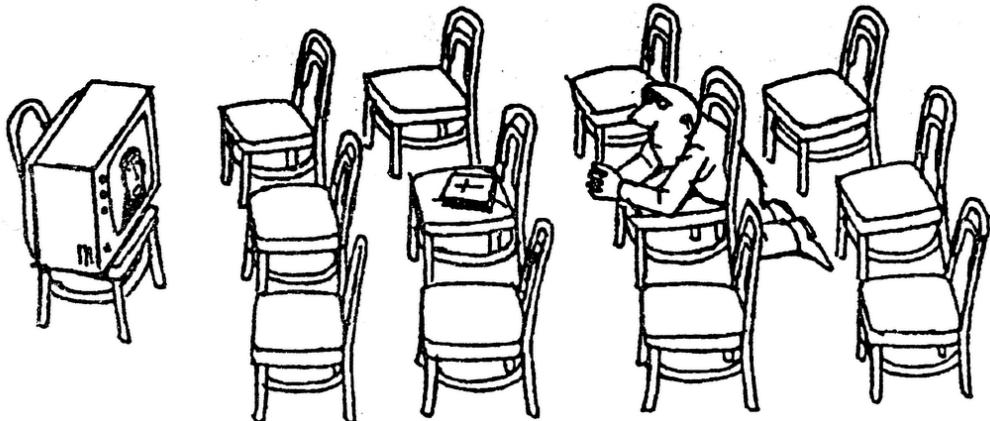
Mriežku treba vyplniť tak, aby každý štvorec 3x3 obsahoval čísla od 1 po 9. Čísla sa nemôžu opakovať. Na riešenie nie sú potrebné žiadne matematické vzorce ani výpočty, stačí len logicky uvažovať.

OSEM SMEROVKA

NÁVRATA OYKOCH
CÝEMMBESGNAO
RRODINABENLK
YKOTNLÁLSDAO
ŠHKOVVOOÍMAT
KARPINKLSSKV
REETÁSÝTTAČI
ACIVAKURŇAMČ
BLÝTOMAEJSTA
KSKRATKAAOSZ
AVKÄOVÁRPTRÝ
MAIROKTAIRUK

BALÍK, BITKA, ČAJ,
KOLENO, KROJ,
KURIATKO, MAT,
MILOŠ, MOK,
MOTÝĽ,
NÁVRAT, PÁKA,
PEC, POT,
PRÁVO, RODINA,
ROTA, RUKAVICA,
SÍDLO,
STRATKA,
SÝKORKA,
ŠKRABKA,
TANGO, VLASY,
VÝR, ZAČIATOK

"KDE JE TVOJE SRDCE?"

AKTUALITY

✓ ZASTUPOVANIE

Počas neprítomnosti brata Mateja (09. 06- 13. 06), ho vo farnosti zastupovali jeho dvaja kolegovia- dp. Bohumil Mikula a Patrik Bacigál.

✓ UPRATOVANIE NA STAVBE

16. júna bola od 08,30 na stavbe FPC brigáda. Na prosbu o pomoc zareagovalo niekoľko mužov, ktorí premiestnili uskladnené stavebné drevo a následne upratali terén okolo budovy. Vďaka.

✓ SLÁVNOSŤ BOŽIEHO TELA A KRVI

Vo štvrtok (19. 06.) bola Slávnosť Tela a Krvi Kristovej. Ďakujeme všetkým, ktorí zabezpečili dôstojný ráz tohto prikázaného sviatku- miništrom, pani kostolníčke, pani organistke, dychovej hudbe, tým, ktorí pripravili a vyzdobili oltáriky, deťom, ktoré sypali kvietky. Tiež ďakujeme mamičkám, ktoré udržiavalu poriadok a diskrétnie- potichu usmerňovali deti počas sprevodu. Je príjemné konštatovať, že sme si počas sprevodu udržali tak ako aj minulý rok- atmosféru modlitby. Vďaka.

✓ OPÄŤ

V sobotu- 21. 06.- o 18,00 sme sa opäť stretli s birmovancami na „birmomši“.

✓ AJ MY

Ďakujeme, že mnohí z našej farnosti podporili svojim podpisom petíciu na vypísanie referenda o ochrane prirodzenej rodiny. Dali jasne najavo, že predpokladom zdravej spoločnosti je zdravá a prirodzená rodina (otec + mama + deti).

✓ 3+3+1

Opäť ďakujeme tým, ktorí v priebehu týždňa (od 23 do 28. 06.) brigádovali na stavbe FPC (traja z Červeníka a traja z Ratkoviec). Tiež ďakujeme za pomoc pánovi Pavlovi Galbičovi, ktorý nám- už niekoľký krát- ochotne a nežišne pomohol svojim UNC.

✓ INKOGNITO

Milé prekvapenie čakalo brata Mateja v posledných júnových dňoch. Zistil, že akýsi neznámy majster opravil chodník pri sakristii, ktorý bol porušený počas opravy bleskozvodu. Úprimná vďaka.

✓ ZBIERKA

Počas júnovej zbierky na stavbu FPC sme vyzbierali 2.070,- €. Za každý milodar Pán Boh zaplať. Cez letné prázdniny zbierky nebudú. Najbližšia bude až v septembri.

✓ LETNÝ TÁBOR

Od 29. 06. do 05. 07. sme zrealizovali letný týždenný mládežnícky tábor v Liptovskej Osade. Zúčastnilo sa ho úctyhodných 52 ľudí z celej našej farnosti. Brat Matej podčakoval všetkým vo farnosti za modlitbové zázemie, ktoré iste prispelo ku tomu, že sa nikomu z účastníkov nič nestalo.

lo a prežili týždeň pekných vzťahov. Podával kval všetkým animátorom a najmä Matúšovi Ješkovi a Terezke Sobotovej.

✓ V TICHI NA KOLENÁCH

06. 07. o 19,00 sa v našom farskom kostole uskutočnilo pravidelné červenícko-leopoldovské modlitbové stretnutie. Vďaka všetkým, ktorí vytvorili v tento večer vzácnu duchovnú atmosféru.

✓ AŽ

Brat Matej vyjadril vďačnosť brigádnikom z Červeníka a z Ratkoviec, ktorí sa pondelok a v utorok- 07. a 08. júla- zúčastnili brigády na stavbe FCP. V utorok ich bolo až 15. Prejavili mimoriadnu ochotu. Súčasne oznámil, čo nás na FPC čaká najbližšie? V druhom júlovom týždni majstri začnú robiť obklad pastoračnej miestnosti. Okrem toho sa bude robiť poter v garáži a budú sa ukladať zalievečky po celom obvode pozemku, aby sa mohlo začať s finálnou úpravou exteriéru.

✓ OPEKAČKA I.

13. 07. o 15,00 bola v záhrade u Ješkovicov (Mlynská 39) potáborová opekačka. Okrem opekania sa dalo zaskákať si na

trampolíne, okúpať sa v bazéne, či zahrať si futbal. Samozrejme, že nechýbala ani gitara, rozdávali sa táborové diplomy a tí, ktorí mali záujem o fotky, si ich mohli odniesť na USB kľúči. Zislo sa nás do sedemdesiat. Bolo to živé a vydarené poobedie. Super!

✓ POZOR, SCHOD, BRAT MATEJ!

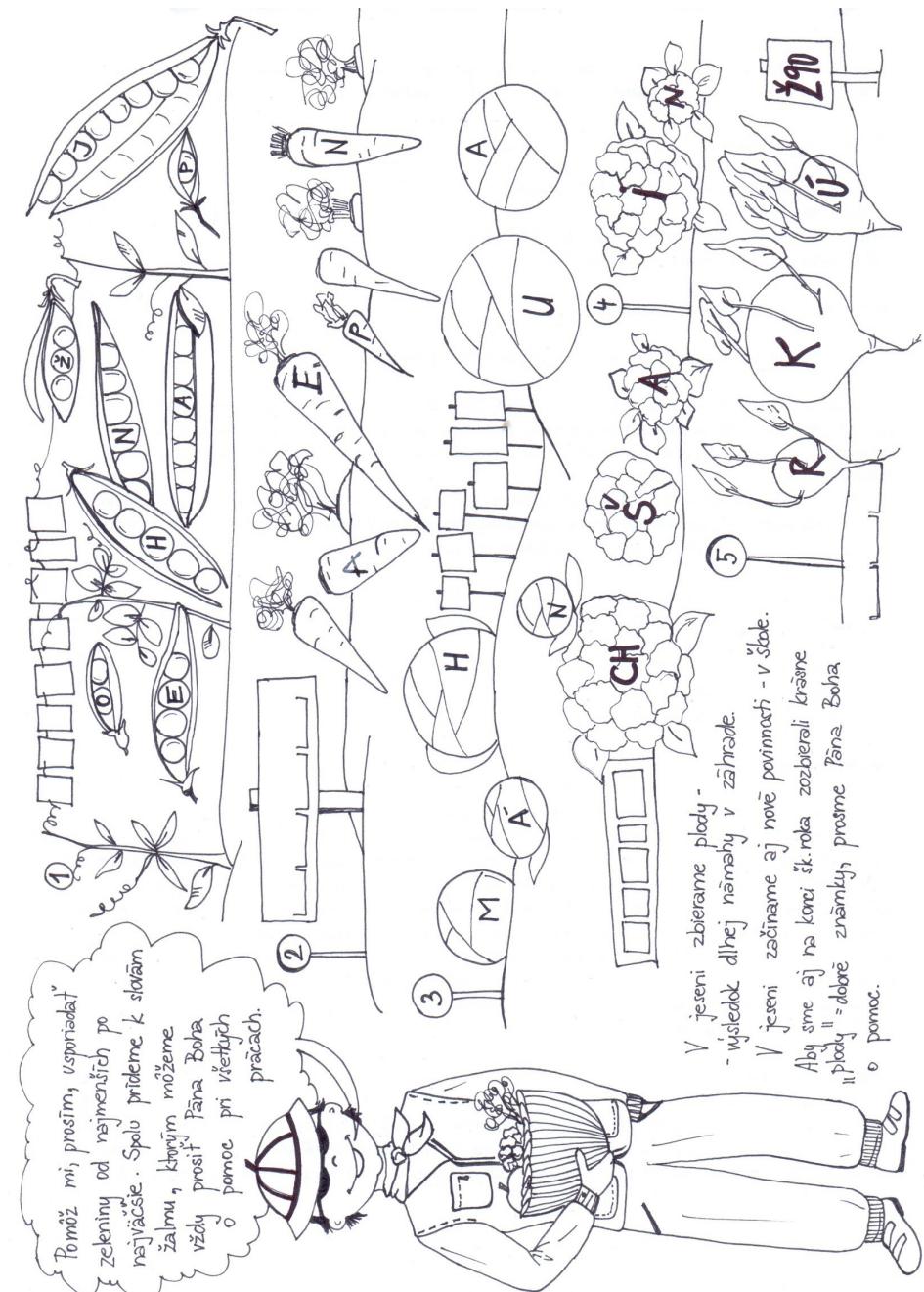
Zdá sa, že brat Matej starne a potrebuje „navigačný systém“ 😊. Toto konštatovanie vyplýva z faktu, že si schod pomýlil s futbalovou loptou a zlomil si kľbové lôžko na prste ľavej nohy. Tvrdil, že sa mu splnil sen: aspoň jedným prstom bol celý mesiac v toto leto v „Egypte“. 😊

✓ PONUKA

Brat Matej ponúkol pre birmovancov v priebehu júla a augusta priestor na osobné stretnutie. Stretnutie sa uskutočnilo v trojiciach, resp. v štvoricach (dvaja / traja/ birmovanci a brat Matej). S tými, ktorí mali záujem, navštívili Velehrad (alebo Nitru, či Divú vodu v Čuňove).

✓ PRI ZVONICI

V nedeľu- 03. 08.- sa odohrala vo farnosti vzácná udalosť. Mons. Anton Adamovič, červenícky rodák, požehnal obnovenú sochu Zmŕtvychvstálého Krista a pamätník obetiam 1. svetovej vojny. Po požehnaní sa sprievod presunul ku zvonici, kde za prítomnosti mnohých veriacich slávnosť pokračovala sv. omšou. Hostom slávnosti bol dôstojný pán dekan Miloslav Mrva, ktorý bol hlavným celebrantom i kazateľom v jednej osobe. Ďakujeme všetkým za vytvorenie dôstojnej atmosféry počas celej slávnosti (ministrantom, hudobníkom a všetkým zainteresovaným).

O CERUZKE

Chlapec sa pozeral, ako stará mama píše list. Potom sa opýtal: „Píšeš o niečom, čo sa prihodilo nám? A nie je to náhodou príbeh o mne?“

Stará mama prestala písť, usmiala sa a odpovedala vnukovi: „Máš pravdu, píšem o tebe. Ale dôležitejšie ako slová je ceruzka, ktorou píšem. Chcela by som, aby si sa jej podobal, keď budesh veľký.“ Chlapec sa na ceruzku zvedavo pozrel, ale nevidel na nej nič zvláštne. „Je predsa rovnaká, ako všetky ostatné ceruzky, ktoré som kedy videl!“ „Všetko závisí od toho, ako sa na veci pozeráš“, povedala stará mama. „Ceruzka má päť vlastností, a keď si ich udržíš aj ty, bude ti na svete dobré.“ Prvá vlastnosť: môžeš robiť veľké veci, ale nikdy nesmieš zabudnúť, že existuje

-net-

ruka, ktorá riadi tvoje kroky. Tejto ruke hovoríme BOH a on ťa má vždy viest' podľa svojej vôle. Druhá vlastnosť: čas od času musíme prestať písť a použiť strúhadlo. To ceruzke ubližuje, ale potom je ostrejšia. Preto musíš občas zniest' nejakú bolest', lebo z teba urobí lepšieho človeka. Tretia vlastnosť: ceruzka nám vždy umožní, aby sme zobraťi gumu a vymazali chybu. Uvedom si, že opraviť niečo, čo sme urobili zle, je dôležité, aby sme zotrvali na správnej ceste. Štvrtá vlastnosť: na ceruzke nie je najdôležitejšie drevo alebo vonkajší tvar, ale tuha, ktorá je vo vnútri. Preto vždy dávaj pozor na to, čo sa deje v tvjom vnútri. Piata vlastnosť: ceruzka vždy zanecháva stopu. Rovnako tak nič, čo v živote urobíš, nezostane bez následkov, a preto si buď dobре vedomý toho, čo robíš.

-net-

ÚLOHA PRE VÁS

Zahrajte si hudobné sudoku (v každom riadku i stĺpci sa symboly nesmú opakovať).

✓ TVORIVÁ DIELŇA

V sobotu- 09. 08.- sme v spolupráci s Obecným úradom a Občianskym združením PRAME-NE zorganizovali tvorivú dielňu. Priebežne sa na nej vystriedalo vyše 50 ľudí každej vekovej kategórie. Ďakujem všetkým, ktorí pomohli a nezištné darovali zo svojho osobného času.

✓ PIETNA SPOMIENKA

Konfederácia politických väzňov organizovala v sobotu- 23. 08.- v Leopoldove Pietnu spomienku na obete nespravodlivé a protipravné stíhaných komunistickým režimom. Spomienka začala v leopoldovskom kostole sv. omšou o 09,00 hod a pokračovala v priestoroch väznice.

✓ OPEKAČKA II.

V sobotu o 10,00 sa uskutočnilo v záhrade u Benjamína a Renátky Kollárových v Ratkoviach druhé potáborové stretnutie. Zúčastnilo sa ho viac než 40 ľudí a spolu sa nám podarilo vytvoriť krásnu atmosféru plnú hier a spevu. Vďaka.

✓ V PIATOK

Každý piatok je sv. omša pre deti a mládež, ktorú doprevádzá náš- tvoriaci sa - spevokol. Počas nich sa učíme budovať a prehlbovať svoj osobný vzťah k Ježišovi a ku sebe navzájom. Učíme sa žiť cirkev.

✓ „BIRMMOMŠE“

Od septembra až do birmovky sú každú sobotu o 18,00 sv. omša pre birmovancov. Samotná birmovka bude v nedeľu 19. októbra a vysluhovať ju bude Mons. Ján Pavčír, generálny vikár. Nevyhnutné stretnutie s rodičmi birmovancov bude v 27. 09. počas večernej sv. omše.

✓ UZÁVERY A ŠKOLSKÉ POTREBY

V spolupráci so SAMÁRIOU sme začiatkom septembra urobili zbierku školských potrieb (tašiek, zošitov, farbičiek). Súčasne dlhodobo stále zbierame umelohmotné uzávery z fliaš. Touto akciou môžeme pomôcť chorým deťom.

✓ MODLITBY POKRAČUJÚ

07. 09. o 19,00 bolo v leopoldovskom kostole pravidelné červenícko-leopoldovské modlitbové stretnutie.

✓ BOWLING

13. 09. sme „uvevňovali“ vzťahy i spoločnou hrou. Mali sme objednané dve bowlingové dráhy. V priebehu dvoch hodín sme spolu zažili veľa pekných okamihov. Vďaka.

✓ ZBIERKA

V nedeľu- 21. 09.- sa uskutoční dlho ohlasovaná pravidelná oficiálna zbierka na stavbu FPC. Za každý milodar vďaka.

✓ ODPUST

Slávnosť nášho farského chrámu bude v nedeľu 23. novembra o 10:30. Svojou prítomnosťou nás poteší ThDr. Marián Červeň Ph.D..

ĽUDIA A TECHNIKA

V súčasnej dobe sa v našich médiach veľmi často vyskytujú slová ako korupcia, hospodárska kríza, dlhová, politická a morálna kríza... Hovorí sa, že všetky spomínané pojmy navzájom súvisia, ale hlavne súvisia s tzv. morálnou krízou. Veľa sa píše o kríze z nadvýroby. Táto kríza sa v ľudskej spoločnosti často vyskytuje. Prejavuje sa v nadvýrobe kapitálu a tovarov, ktoré nemajú odbyt. Kríza z nadvýroby nie vždy znamená absolútну nadvýrobu v tom zmysle, že by

sa vyrabalo viac tovaru ako môže ľudská spoločnosť spotrebovať. Táto kríza znamená relatívny prebytok tovaru, ktorý je spôsobený znížením platby schopnosti, alebo dopytu obyvateľov. Preto začne narastať nezamestnanosť, čo spôsobuje narastanie chudoby. Ľudia hľadajú príčiny vzniku kríz. Objavujú sa rôzne katastrofické predstavy až o možnom zániku civilizácie. Príčiny môžu byť v dôsledku prirodzených klimatických zmien, ale aj klimatické zmeny spôsobené ľudskou činnosťou, hlavne nezodpovedným drancovaním prírodného bohatstva v honbe za maximálnym ziskom. V tejto súvislosti som si spomenul na podstatne väčšiu biedu a oveľa ľažší život ľudí v dobách otroctva, alebo nevoľníctva.

Možno niektorí z vás poznajú rozprávku o jednom šľachetnom kráľovi. Tohto kráľa trápilo to, že okrem mala šľachticov na kráľovskom dvore, ostatní obyvatelia kraji-

ny museli trpieť veľkú biedu. Čažko znášal pomyslenie, že v jeho kráľovstve, ale aj v iných panoval taký poriadok. Na jednej strane šľachtici, na druhej milióny otrokov alebo poddaných. Kráľ zažil dobu, v ktorej od hladu vymreli celé kraje, keď v morovej nákaze hynuli ľudia ako muchy. Keď povodne a veľké suchá ničili úrodu. Tento panovník sa líšil od svojich kniežat a šľachty tým, že videl aj v otrokoch alebo v poddaných ľuďoch, a neopovrhol nimi. Raz v noci, keď mu starosti o svojich poddaných nedali spať, prosil Boha o pomoc. Zrazu sa mu zjavil posol Boží a povedal mu: „Pán ťa vyslyšal. Tvoj ľud dostane pomoc, o ktorú si prosil. Pomocná sila vstúpi do tvojej ríše a postará sa o nevyhnutné potreby pre tvoj ľud.“ „Aká to bude sila?“ spýtal sa kráľ. Posol mu odvetil: „Každý obyvateľ krajiny bude disponovať silou niekoľkých otrokov a koní, ktorí budú vykonávať všetky najťažšie práce.“ Kráľ sa veľ-

mi potešil, ale vzápäť sa znepokojil: „Kto bude žiť to ďalšie množstvo otrokov a koní, veď moja krajina je príliš malá a chudobná, aby živila ďalších otrokov a kone? A keď oni pomôžu mojim ľuďom, tak kto im pomôže? Veď to môj problém nerieši.“ Od posla dostal záhadnú odpověď: „Otroci a kone, ktorí raz k vám prídu nebudú živé tvory, nebudú jest chlieb, nebudú ani trpieť, budú vám len pomáhať.“ A neskôr naozaj čosi podobné prišlo.

Prišla technika. Ľudia zostrojili rôzne stroje. Dnes vieme, že keby nebolo strojov, tak prácu, ktorú konajú by muselo robiť

REZY S PIŠKÓTAMI, PUDINGOM A JABLKAMI

Jednoduchý, nie príliš náročný, osviežujúci a nadýchaný dezert. Vyskúšajte.

POTREBUJEME: 500g lístkového cesta, 1 balíček piškót, 2 vanilkové pudingy, 3 PL cukru, 800 ml mlieka, 6-8 jablk, 100g čokoládová poleva.

POSTUP: Najskôr si uvaríme puding: prášok zmiešajte s cukrom, mliekom a uvarte hustý puding. Lístkové cesto rozdelíme na dve časti a vyvalíkame. Jedno vyvalkané cesto preložíme na plech a na husto poukladáme piškóty. Na piškóty vylejeme vlažný puding a rovnomerne uhladíme. Na pudingovú plnku postrúhameme jablká, prikryjeme druhým plátom, ktorý popicháme vidličkou. pečieme asi 30minút pri 200°C teplote. Vychladnutý koláčik polejeme polevou.

RYŽOVÝ NÁKYD S JABLKAMI

POTREBUJEME: 200 g ryži, 1 liter mlieka, štipku soli, trochu citrónovej kôry.

POSTUP: Mlieko necháme vzkypieť so soľou a citrónovou kôrou. Pridáme prepláchnutú a odkvapkanú ryžu a za stáleho miešania varíme 2 minuty. Potom ju necháme na veľmi miernom ohni asi 30 minút napučať. Vyberieme citrónovú kôru. Ryžovú

kašu necháme vychladnúť a občas ju premiešame. Do vychladnutej ryže pridáme žltky s cukrom. K bielkom pridáme štipku soli a vyšľaháme tuhý sneh, ktorý zláhka vmiešame do kaše. Maslom vymastenú formu naplníme polovicou ryže a na řu rozdelíme na kúsky pokrájané jablká. Pridáme druhú polovicu ryže a povrch uhladíme. Nákyp obložíme kúskami masla a zapekáme vo vopred predhriatej rúre 45 minút. Hotový horúci nákyp posypeme cukrom a škoricou.

JABLKOVÝ ZÁKUSOK

POSTUP S INGREDIENCIAMI: 6 celých vajec šľaháme s 35 dkg kryštálového cukru a 6 lyžicami horúcej vody. Do vyšľahanej hmoty zamiešame 35 dkg polohrubej múky, 3/4 balíčka prášku do pečiva a 1 vanilkový cukor. Cesto dáme na vymastený plech, posypeme nastrúhanými jablkami, posekanými orechmi (asi 10 dkg), hroziencami (tiež asi 10 dkg) a dáme piecť. Ešte na horúci koláč lyžicou nalievame prípravenú zmes: 12 dkg masla, 25 dkg práškového cukru, 5 dkg kakaa, 1 1/2 dcl mlieka, všetko dáme zohriať skoro na bod varu (varíť sa nesmie) a horúcou zmesou polievame koláč.

vedľajšiu funkciu, premeniť ich na koncertné sály. Duchovný koncert v chráme však možno pri troške námahy premeniť aj na pobožnosť, ak sa povie na úvod duchovné slovo, ak sa na oltári zapália sviece a ak sa, podľa možnosti, netlieska. V cirkevnom dome platí verš žalmu: „Nie nás, Pane, nie nás, ale svoje meno oslav...“ (Ž 115, 1).

Čo je to Boží dom, to dojímavo vyjadruje liturgia posviacky Božieho domu. V obrade očistovania kropí biskup svätenou vodou prítomných veriacich a steny chrámu. Požehnáva potom ambonu; pritom prosí Boha, aby jeho slovo naplnilo tento dom a vniklo do duší a sídc veriacich. Po pomazaní oltára pomaže steny kostola na dvanásťich miestach krizmou: fundamen-tom Cirkvi je dvanásť apoštолов. Oltár, veriacu obec a steny uctieva potom in-cenzom: to je symbol hore k Bohu vystu-pujúcich modlitieb. Nakoniec sa zažnú všetky svetlá: „Svetlo Kristovo nech svieti v jeho chráme a všetky národy nech sa dostanú k plnosti pravdy“, modlí sa bis-kup pri tomto obrade.

Opravdivo veriaci v Krista chápe svoj život ako cestu pútnika k Bohu. Večný život predstavuje Ježiš ako domov v „nebeských príbytkoch“. Chrámy sú na tejto ceste ako miesta duchovného odpo-činku, kde sa človek zastaví, aby sa slo-vom a sviatostou na ceste posilnil.

-Egon Kapellari-

BASEŇ

LESY 1
*S vidinou pivnej peny
opúšťajú kati
slzavé údolie dreva.
Túžobné vzdychy stromov
(a je ich stále menej)
Prehlušilo tridsať strieborných
(a je ich stále viac).*

LESY 2
*Jak vojací po boji
ležia nemé stromy
bez krvi a bez síz
čo stiekli do dolín
a horkým blenom napojili potok.*

*Jak vojací po boji
ležia nemé stromy
zodraté z kože do
bezpohlavnej nahoty
premenili sa na výkriky.*

*Jak vojací po boji
ležia nemé stromy
vyvrátená pamäť
mŕtvych letokruhov
vydala svoje svedectvo.*
-Mate Maconi-

DOKONALÁ LÁSKA K BLÍŽNEMU SPOČÍVA V TOM, ŽE ZNÁŠAME CHYBY INÝCH, NEČUDUJEME SA NAD ICH SLABOSTAMI, TEŠÍME SA TÝM NAJMENŠÍM CNOSTNÝM ÚKONOM, KTORÉ ICH VIDÍME KONAT.

SV. TERÉZIA Z LISIEUX

mnoho miliónov ľudí a ľažných zvierat. Dnes nám všetkým je jasné, že technika svojimi vynálezmi odstraňuje biedu, zaistuje zvyšovanie životnej úrovne. Technika umožnila skrátenie pracovnej doby. Zvýšila sa veková hranica nástupu mladých do práce. V niektorých krajinách je až od 18 rokov. Teda výchovná doba mladej generácie sa značne predĺžila. Príprava na životné povolanie je preto dokonalejšia. Pravdaže vedu a techniku možno aj zneužiť. Často sa uvádzajú ako príklad škodlivosti vedy a techniky jej zne-užitie na vývoj a výrobu zbraní hromadného niče-nia. Výroba a použitie jadro-vých zbraní v Japonsku na konci II. svetovej vojny spôsobilo viacej zla ako po-zehnania. Je prav-da, že techniku často možno zne-užiť aj v boji náro-dov o moc nad inými v jej najhornejšej podobe. Platí, ale aj napriek tomuto, že veda a technika je orientovaná proti vojne. Predstavme si len vojnovú techniku v jej hroznej ničivej sile. Ktorý národ by skúsil alebo ktorý štátnik by sa odvážil dnes začať vojnu s použitím tých strašných zbraní, ktoré všetko zničia? Dokonca ohrozujú aj existenciu života na Zemi. Ak by sa pre niektorých vyvolených postavili ochranné bunkre, stali by sa v nich títo väzňami. Bolo by to väzenie bez perspektívy bez normálneho života. Ale vrátime sa ku vzniku krízy. Prvá kríza v Európe vznikla v Anglicku začiatkom 19. Storočia. Tak ako aj dnes, aj vtedy boli

názory, že kríza vznikla po zavedení strojov do výroby, ktoré nahradzali ľudskú prácu, spôsobovalo to prepúšťanie robotníkov. Narastala nezamestnanosť, bieda a ľudia videli príčiny biedy v strojoch. Vtedy ich začali rozbíjať. Dnes pravda robotníci stroje nerobzívajú, ale mnohí vidia príčiny narastania nezamestnanosti v stále dokonalejších strojoch. Pre ilustráciu popíšem akom asi vtedy hospodárska kríza vznikla. Na rozhraní 18. A 19. Storočia vznikali rôzne vynálezy. Parný stroj, želez-

AK JE ŠTÁT OVLÁDANÝ RÔZNYMI TOTALITNÝMI REŽIMAMI A HLAV-NE TAM, KDE VÔĽA ŠTÁTU JE PR-VÝM ALEBO JEDINÝM ZDROJOM MRAVNÉHO A PRÁVNEHO PORIAD-KU, TAK TAM SÚ KORENE MORÁL-NEJ KRÍZY. PRETOŽE TAK AKO SÚ PRÍRODNÉ ZÁKONY, TAK SÚ AJ MO-RÁLNE NORMY UNIVERZÁLNE PLATNÉ.

nice, telegraf atď. Veľké zme-niny spôsobili v spoločnosti stroje, ktoré využívali prírodné sily tak, že nahradzali ľud-skú prácu. Na-príklad vývoj mechanického tkáčskeho stavu. Predtým sa látky tkali ručne. Re-meselníci sa

organizovali do cechov podľa remesiel. Tovariš po vyučení musel byť veľmi zručný, aby ho prijali do cechu, aby sa mohol stať majstrom. Zrazu sa pomery zmenili. Boli tu ľudia, ktorí mali tkáčsky stroj. Obsluha stroja nevyžadovala veľkého učenia. Stroj robil všetko sám. Kto mal stroj, ten si mohol najať niekoľko ľudí na jeho obsluhu. Mohli to byť dokonca ženy alebo deti. Na stroji urobili oveľa viac látka ako napríklad sto tkáčov ručne. Stroj to všetko zvlá-dol lepšie, rýchlejšie, oveľa lacnejšie. Zrazu sto kvalitných tkáčov nemalo prácu. Skôr než človek začne hľadovať urobí všetko, aby hlad odvrátil.

Predstavme si, že fabrikant si mohol zo sto tkáčov vybrať päť a hovorí: „Potrebujem zamestnať päť ľudí, akú mzdu by ste chceli?“ „Ja chcem toľko, aby som mohol s mojou rodinou využiť,“ hovorí prvý. Druhý by hneď odpovedal: „Mne stačí menej, chcem iba jeden chlieb a kilo zemiačkov.“ Tretí dodá: „Mne stačí polovica chleba.“ „Dobre, beriem vás.“ Druhá otázka: „Koľko hodín by ste chceli denne pracovať?“ Prvý hovorí: „10 hodín.“ Druhý vraví, aby sa mu práca ušla: „Ja budem pracovať 16 hodín.“ „Dobre“ vraví fabrikant. „Ale čo bude robiť môj stroj keď budeš ty spať?“ „No, pošlem tam môjho desať ročného syna?“ „A čo mu mám dať?“ „Daj mu pári grošov na chlieb s maslom.“ „Platí, ale maslo je zbytočné.“

Takéto divné preteky sa kedysi odohrávali. Zaiste neboli všetci fabrikanti takí zloduchovia. Ale najväčší zloduch, čo dávala najnižšie mzdy mohol najlacnejšie predávať. Veď tam, šlo len a len o zisk. Ľudia boli zúfalí. Mnohých sa zmocnila veľká zlosť na stroje, ktoré ničili ich také aké šťastie. Začali prepadávať továrne a rozbijať stroje. Napríklad v Anglicku v roku 1812 za rozbitie stroja bol trest smrti. Takto asi vznikla vtedy prvá hospodárska kríza v Európe.

Z uvedeného je zrejmé kolko podobných príkroví sa deje ľuďom aj v dnešnej dobe. Preto vedci a technici sa musia stať aj o to aké dôsledky má využitie poznatkov aj v aplikácii v službách človeku. Vedecký pokrok naozaj môže viesť k dobru

a k blahobytu, ale aj k záhube človeka.

Jedno však je isté, že vedci a technici pri svojej práci musia rešpektovať prírodné zákony. V opačnom prípade žiadny vynález, žiadny stroj nemôže fungovať. Pravdaže je rovnako dôležité rešpektovať aj spoľočenské zákony. Ak je štát ovládaný rôznymi totalitnými režimami a hlavne tam, kde vôľa štátu je prvým alebo jediným zdrojom mravného a právneho poriadku, tak tam sú korene morálnej krízy. Pretože tak ako sú prírodné zákony, tak sú aj morálne normy univerzálne platné. Napríklad gravitačný zákon je platný pre každého, nepozná žiadne výnimky. Tak by mali bez výnimky pre

všetkých platiť spoločenské zákony, napríklad nepokradneš....

Naozaj je podivuhodné, že ľudia často príliš príseň hodnotia niektoré individuálne prehrešky a takmer zabúdajú na prehrešky sociálne. Aj dnes sa často stretávame so „zbožnými a cnoстnými“ malomeštiakmi, ktorí v osobných vzťahoch nekradnú, nezabíjajú..., ale často v sociálnej oblasti nemajú ani štipku morálky.

Do akej miery chýba morálny zmysel takmer „dobrému kresťanovi“, ktorý považuje za normálne, že jeho robotníci nedostávajú primeranú mzdu, že im upiera práva dané zákonníkom práce?

- +J. Vančo-

CHRÁM

Toto slovo oddávna označuje tie budovy, v ktorých sa zhromažďujú kresťanské spoločenstvá sláviť Eucharistiu, udeľovať sviatosti, modliť sa Liturgiu hodín a konáť pobožnosti, a do ktorých aj mimo času spoľočných bohoslužieb prichádzajú jednotliví veriaci pozdraviť v bohoslúšaní Krista, prítomného v podobe chleba.

Typy chrámovej stavby prináležia do veľkého oblúka, od malého dedinského kostola až ku katedrále, od románskeho opevneného chrámu až ku stavbám z betónu a oceľových kostier v našom storočí.

„Existujú chrámy, ktoré sú ako prieplasti, a iné sú ako ohnivé pece. A opäť iné sú ... tak umelecky napnuté, že musia zaznieť pod prstom,“ necháva Paul Claudel vo svojej dráme *Zvestovanie* hovoriť majstra - staviteľa gotického dómu.

Najstaršie kultové priestory kresťanstva - časy si to vynucovali - boli nenápadné; a aj dnes existujú opäť chrámy, ktoré sa skromne krčia v tieni výškových budov, a kaplnky, ktoré sú zabudované do obytných domov. Väčšinu kostolov však dobre vidieť v strede obcí a na námestiah starých miest, alebo postavené na vrchoch a kopcoch, a to nie len očiam na radosť. Má to aj dobrý teologický dôvod: viera, podľa kresťanskej samozrejmosti, nie je len súkromnou záležitosťou, ale aj verejnou.

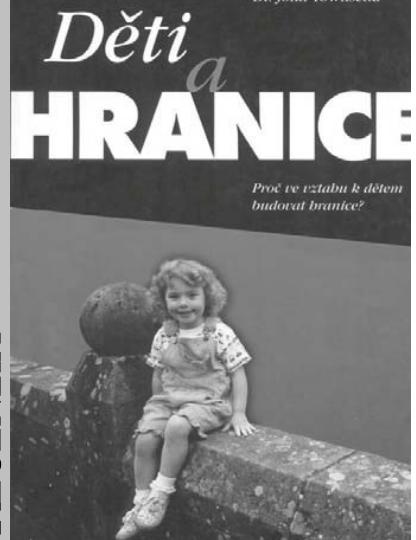
Chrámy sú posvätné, účelne vyčlenené a od každodenného zhodu vzdialené priestory. V šesťdesiatych rokoch minulého storo-

čia sa na tento princíp pri novostavaných chránoch nedalo, a namiesto posvätných, len na bohoslužbu určených sakrálnych priestorov, budovali sa takzvané viacúčelové priestory. Z nútne - pretože takéto viacúčelové priestory prichádzali do úvahy doteraz len v diaspoře ako následok materiálnej chudoby - sa mala stať čnosť. No tým, že nemal viac platiť rozdiel medzi „sakrálnym“ a „profánnym“, znevážila sa skutočnosť, ktorá všetky náboženstvá predbieha. Že totiž človek nechce žiť a realizovať sa len v jednom jedinom priestore, ale že potrebuje prahy: prejsť z jedného druhu priestoru do priestorov iného druhu; aj časové prahy medzi prácou, odpočinkom, sviatkom a modlitbou. Spásne Božie konanie berie tieto ľudské danosti väzne.

Dnes sa opäť budujú kostoly, ktoré slúžia len na bohoslužbu. Samozrejme, existuje povážlivý protitrend dať chrámom aj

Dr. Henry Cloud
Dr. John Townsend

Kniha *Děti a hrance* poskytuje široký obraz o výchove detí. Je vhodná nielen pre samotných rodičov, ale i pre každého, kto do styku s deťmi prichádza - učiteľov, trénerov, vychovávateľov, susedov. Už nie je možné zakúpiť si ju, nachádza sa však vo fondoch viacerých knižníci na Slovensku.

Autori knihy Dr. Henry Cloud a Dr. John Townsend pracujú ako vedúci pracovníci v psychologickom centre na klinike v Newport Beach v Kalifornii v USA. Obaja prednášajú na konferenciach a sú autormi viacerých kníh. V češtine vyšla ich kniha *Hranice. Kde jsou zdruhé meze ve vztazích a v osobním životě?*

V prvých štrnástich kapitolách knihy *Děti a hrance* autorí okrem teoretických vedomostí a zdôvodnení, prečo deti potrebujú hranice, upozorňujú čitateľa na to, že budúcnosť vzniká práve teraz. Predstavujú desať princípov hraníc, ktoré dieťa potrebuje poznáť.

Posledná kapitola je nazvaná výstižne - Vyhŕte si rukávy. Obsahuje šesť krokov uplatňovania hraníc u detí.

Celá publikácia je popretkávaná životnými skúsenosťami z odbornej praxe i skúsenosťami z osobného života autorov a ich klientov.

-net-

Pre čitateľov sú pútavé najmä tieto príbehy, ale i príklady konfliktov rodičov s deťmi spolu s návodmi na riešenie.

Autori pristupujú k výchove s cieľom vystavať u detí niekoľko dôležitých vlastností: vedomia toho kym sú; vedomia toho, za čo sú zodpovedné; schopnosti rozhodovať sa; poznania, že keď sa rozhodnú dobre, bude to pre nich dobré, ale pokiaľ sa rozhodnú zle, budú tým trpieť. Zdôrazňujú taktiež možnosť vzniku skutočnej lásky založenej na slobode.

Napriek tomu, že v knihe sa vyskytujú i príklady nesprávnych reakcií dospelých na konfliktné situácie s deťmi, tieto pasáže tu nie sú kvôli vzbudneniu pocitov viny, ale len pre samotné uvedomenie si daných chýb. Následne v texte ponúkajú autori nové formulácie, ktorími rodičia môžu deti viesť k zrelosti, k túžbe konať správne. Pomáhajú im vnímať realitu ako skutočnosť danú Bohom a vedú ich k uvedomovaniu si svojho konania. Takisto vhodným spôsobom dopĺňajú teoretické a praktické poznatky citátmi zo Svätého písma.

Autori predkladajú taktiež podrobný proces osvojovania štruktúry, ktorú deti prirodzene nemajú. Budovanie hraníc zvyšuje pravdepodobnosť toho, že deti získajú motiváciu žiť pred Bohom i druhým láskyplný, zodpovedný, spravodlivý a úspešný život.

Výrazným plusom knihy je istá dávka nadhľadu na výchovu detí a povzbudenie, že napriek všetkým problémom, s ktorými sa rodičia stretávajú, nie sú na to sami. Podobné skúsenosti majú rodičia i v USA a na celom svete. Boh je takisto rodičom už mnoho rokov a je ochotný radíť a pomáhať, aby rodičia aj deti mohli prevziať vládu nad svojím životom.

Knihu odporúčam prečítať si, a to nielen raz. Netreba ju súdiť ju podľa výzoru. Keďže vyšla v roku 1998, obal i jednotlivé strany knihy nepôsobia príliš aktuálne. Pre svoj oblasť je však daná publikácia stále živá a snáď sa v niektorom vydavateľstve rozhodnú pre jej reedíciu.

MY V OSADE

Neprehliadnutelná skupina ľudí, batohy všetkých veľkostí, oranžová šiltovka. Stanica Leopoldov. 29. jún 2014 12:15 SEČ. Leopoldovský perón praskal vo švíkoch. Takto by sa dal charakterizovať úvodný obraz našej cesty do tábora. Po vystupňovanom napäti pri „baliacich“ komplikáciách, sa konečne dostala naša batožina do áut a my do vlaku – smer Ružomberok. Hoci nás cesta stála pári kvapiek potu pre horúci deň i množstvo ľudí vo vlaku, bolo nám veselo, a tak sme sa ani nena-
zdali a stáli sme pred už na prvý

pohľad veľkou školou v Liptovskej Osade. Večer, po prvom vybalení a chutnej večeri, sme sa najprv chceli lepšie spoznať, preto každý mal povedať o sebe päť viet. Koľko presne – to už určoval vylosovaný papierik. Boli sme a sme rôzni a i zoznamovanie bolo pestré ako steny neposkladanéj Rubikovej kocky – modrá, zelená, žltá ... malí, väčší, najväčší... mladí, starší a mladí duchom. Ale niečo podstatné nás spájalo. Boli sme na

tábore, aby sme zažili vzájomnú blízkosť i blízkosť Božiu.

Na druhý deň po rannej rozcvicke, ktorú mala vždy na starosti tá-ktorá skupina, a raňajkách sme začali akčne. Celý deň bol venovaný aktivite, športu, pohybu a kedže nám počasie trochu štrajkovalo, veľmi sme sa tešili z telocvične, ktorú sme mali k dispozícii. Po našich športových udalostiach – florale, futbale, vybíjanej, basketbale (niekedy bolo aj všetko naraz) i súťažiach ožívali aj steny telocvične, ktoré nahrávali, povzbudzovali i statočne odolávali náporu našich športuchťivých.

Každovečerným základom sa stala sv. omša, ktorú sme prežívali v „obývačke“, v našom spoločnom priestore a zažívali sme, že i tam je s nami Boh. Dôležitými sa pre nás stali i chvíle spoločného zdieľania všetkých pekných skutkov. Fungovalo to tak, že sme si počas celého dňa mali všímať dobro. Toho, kto ho vykonal, sme mohli potom večer odmeniť korálkami, z ktorých sme si tvorili náramky. Náramky dobrých skutkov.

Zažili sme aj dni tvorivosti, najprv takej manuálnej – naučili sme sa zdobiť kamene servítkovou technikou, kašírovať, pliesť náramky priateľstva, modelovať z hliny i mnoho iného – a v iný deň sme sa snažili vytvoriť i dobrú atmosféru v dome v dôchodcov. Celú túto spontánnu návštěvu podčiarol svojim nadšením a energiou i brat Matej, ktorý

vedel povzbudiť do tanca a spevu nás i tých, ktorí sme prišli rozjasniť deň. A keďže sa nám vyjasnilo i na oblohe, mohli sme zažiť a vidieť aj ovzdušie skanzenu Pribylina, tam nás čakali súťaže priamo v teréne, aj atmosféru keltského hradiska Havránok.

Cesta späť, domov, za našimi, bola už úplne iná ako cesta tam. Niežeby sme zmenili do pravný prostriedok alebo zjedli menej cukríkov, no stali sme sa bohatšími na naše spoločné táborové zážitky i obohatila nás

vzájomná snaha naučiť sa odpúšťať, ospravedlniť, oceniť druhého i podeliť sa.

-E+M+Bubo-

„úcty utŕhanie“ (a to i od najbližších)... v podobnom tajomstve („mystéria fidei“ – tajomstva viery) sú tí, ktorí rozdávajú kytiče nebeských milostí pre nás. Vzťah s Bohom, ktorý v týchto dňoch v duchu viery v existenciu Cirkvi oslávenej žijú tito naši priatelia, bol a je pre nich najpodstatnejším. Od tohto vzťahu sa odvíjala ich veľkosť, hĺbka, horizont služby ľuďom i svetu.

NAMIESTO ZÁVERU...

Vlado Jukl i Silvo Krčméry boli pred desiatkami rokov označení za vlastizradcov. Dnes je po nich pomenované námestie a otvára sa tradícia, aby ich mená podobne ako mená sv. Cyrila a sv. Metoda boli návždy spojené. Bude takto pomenované námestie aj o 1 000 rokov? Viete, že mená ulíc či námestí sa zvyknú premenovať. Pevne verím, že v dôsledku novej totality sa tak nestane. Osobne si myslím, že v Šintave sa toto námestie o pár rokov predsa len premenuje. Nehovorím to s dávkou pesimizmu, ale hlbokého optimizmu. Pevne verím, že mnohí z nás prídu na slávnosť aj o niekoľko rokov, keď v kostole budú umiestnené relikvie a námestie bude niesť názov. „Námestie svätých S. Krčméryho a V. Jukla.“ Šintava bude vďačná a hrdá.

No to nebude stačiť a nastačí to ani dnes.

AJ NAPRIEK NAŠIM HRIECHOM MÔŽEME OPAKOVAŤ SPOLU S PETROM: PANE, TY VIEŠ VŠETKO, TY VIEŠ, ŽE ČA MILUJEM.

TWEET PÁPEŽA FRANTIŠKA

Pamäťame si, čo si Vladova mama poznáčila do denníka? Čo si chceme my poznáčiť v dnešný deň do svojich kalendárov? Má to byť radosť zo zoznamenia sa s ľuďmi, podľa ktorých máme pomenované námestie? Vhodné by boli odniesť si v dnešný deň niečo viac („magis“) - túžbu po vzťahu s týmito velikánmi. Dotknúť sa Života v ich i našich životoch. Ukončiť vo svojich srdciach snahu po „zobraní si k srdcu“ niečoho z toho, čo oni žili v pravde a v Láske. Možno v podobnom duchu, ako navštievali počas posledných dní Silva mladí ľudia, ale aj osobnosti z Talianska, Holandska, Nemcka, či pred pár týždňami manželský páru z Veľkej Británie, ktorý prišiel na Slovensko len preto, aby sa o Silvovi viac dozvedel a navštívil miesto, kde žil a aby tak hlbšie precítil blízkosť tejto osobnosti.

„Láska všetko znáša, všetko dúfa, všetko verí (...)" tieto slová

so Svätého Písma napísal Silvo ako venovanie do knihy, podčiarkol slovo „VŠETKO“. „Láska všetko znáša, všetko dúfa, všetko vydrží...“ Odkaz, ktorý nás povzbudzuje žiť vztahy hodnotnejšie, nanovo.

-František Neupauer-

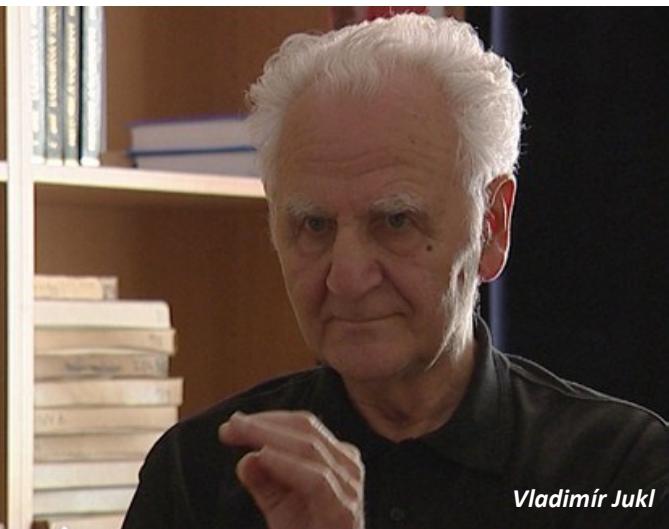
dať: „Prosím, aby som bol lepším.“ Podobne aj Vlado, dokázał sa slobodne a otvorene vyjadrovať aj do médií, no keď z pohľadu predstavených „prestrelil“, v duchu poslušnosti umičaný, dokázał tento údel niesť s pokorou, bez nenávisti. Obaja sa dokázali modliť za nepriateľov, ktorých považovali za budúcih ohlasovateľov evanjelia. Unikátne. Modlili sa za čelných predstaviteľov

ZSSR a pod. Nimi zložená pieseň: „Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ...“ hovorí viac ako slová.

Iste, bolo by na širšiu diskusiu rozprávanie o vzťahu Silva a Vlada k svätcom ich doby. Pozornosť púta vzťah svätého Jána Pavla II k Silvovi a Vladovi. Vlado sa s Jánom Pavlom II. stretol napr. aj počas jeho prvej návštevy Poľska. „Aby sa mohli v pokoji porozprávať, pozvali sme ho na svadbu našej dcéry,“ spomíala Wanda Póltawska, ktorej dcéru novovymenovaný pápež sobášil. Keď sa dozvedel Svätý Otec, že je Silvo v Ríme (po roku 1989), pápež si žiadal, aby s ním Silvo raňajkoval. Ten vzťah so svätým Jánom Pavlom II. môžeme symbolicky vnímať aj cez deň odchodu na večnosť týchto dvoch mužov. Vlado Jukl zomrel v deň výročia blahorečenia Jána Pavla II. a Silvo v predvečer poslednej návštevy Jána Pavla II. na Slovensku.

VZŤAH S BOHOM

Silvo i Vlado boli, podobne ako terajší pápež František, mládencami, ktorých sa Boh hlboko dotkol cez jezuitskú spiritualitu. Vzťah so živým Bohom chceli žiť

Vladimír Jukl

a sprostredkovať ďalej. Niekoľko so zápalom konvertitu, inokedy s pochopením starca a v posledných rokoch života (hlavne v Silvovom prípade) cez pokorné prijatie kríža utrpenia, bolesti, telesnej nehybnosti.

„Už idem! ...to je ale krásne...“ povedal Silvo s rozziarenými očami v dňoch, keď sme si mysleli, že ho Pán povoláva. Dotyk s nebom... Je to pre nás všetkých veľká nádej. Silvo po týchto slovách žil ešte niekoľko mesiacov... akoby dával Bohu ešte ďalší a ďalší deň svojho utrpenia za tých, ktorým slúžil. Hľa, vzťah s Bohom, v ktorom prijímal jeho utrpenie za svoje a svoje odozvadá Jemu. Jeho postoj mi pripomína príbeh sv. Terezy Ježišovej, ktorá 100 rokov pred Sviečkovou manifestáciou vstúpila do Karmelu a jej slová: „Mojím povolením je darovať všetko, darovať seba...“

Poznáme jej vyobrazenie, ako trhá ruže z nebeskej záhrady a posiela ich na zem. Máme v srdci istotu, že Silvo a Vlado v tomto intímnom spojení s Bohom, ktorému počas života nedokázali povedať „nie“ na „utrpenie“, „väzenie“, „pohŕdanie“,

KLÁŠTORISKO alias KRÁSA SLOVENSKÉHO RAJA

CHARAKTERISTIKA:

Jediné turistické centrum nachádzajúce sa vo vnútri NP Slovenský raj. Rozsiahla planina v hrebeni spájajúcom Čertovu sihot s planinou Glac.

Z histórie Spiša je Kláštorisko známe ako Lapis refugii - Skala útočištia. V roku 1241 našli obyvatelia okolitých obcí v priestore Kláštoriska útočisko pred Tatármi. Kláštorisko, z troch strán chránené tiesňavami a hlbokými dolinami, bolo prakticky nedobytné. Na mieste záchrany okolo roku 1305 vybudovali kláštor pre rehoľu kartuziánov. V 15. storočí ho obsadili husiti, neskôr bratríci. V roku 1543 dala Spišská župa objekt zbúrať, aby neslúžil ako útočisko zbojníkom. Dnes sú tu iba ruiny so zvyškami muriva, ktoré sa postupne rekonštruujú a celá poľana dostala názov Kláštorisko. V roku 1923 tu postavili prvú turistickú útulovňu. Vo východnom

svahu Čertovej sihote je Ružová jaskyňa.

Z HISTÓRIE KLÁŠTORISKA:

Počas tatárskych vpádov prežívalo Uhorsko, ale aj susedné zeme (Poľsko, Morava) pohotovosť, v rámci ktorej vybudovali spišskí Nemci niekedy okolo polovice 13. storočia na Letanovskej skale refugálne opevnenie. Pomenovali ho biblickým názvom „Skala útočišťa“. Anonymný kronikár diela Ladiplis Refugii zo začiatky 16. storočia v úvode spomína, s akými ťažkosťami začal budovať seitzský mnich Andrej prvé objekty kláštora, nakoľko nemal legitímneho patróna a podporovateľa. V roku 1305 začal stavať oratórium na čest Sv. Jána Krstiteľa a súčasne aj niekoľko ciel. Za dva roky mohol generálnej kapitule oznámiť, že v rehoľi na Spiši vznikla nová plantácia. Tá v roku 1307 vyslala prvú kolóniu mníchov „uholné a živé kamene“, ktorých predstaveným bol otec Konrád – prvý prior kláštora. Kronikár ho vyzdvihol ako pisára nevesedných kvalít, ktorý pre potreby kláštora napísal niekoľko cirkevných kníh. V roku 1310 sa sám zriekol svojej funkcie, aby sa

naplno mohol venovať pisárskej činnosti. Kláštor vo svojich začiatkoch trpel nedostatkom zdrojov na svoje udržiavanie, ale i ďalšiu výstavbu. Kráľovskými, ale hlavne šľachtickými a cirkevnými dotáciemi postupne nadobúdal majetky v blízkych i vzdialenejších miestach – v Šariši, Liptove, Zamagurí, dokonca

i na juhu Žemplína (vinice). Celé 14. a začiatok 15. storočia sa niesli v znamení rozvoja, ktorý vďaka štedrým mecenášom prispel k jeho rozšíreniu, ako aj k založeniu nového lechnického kláštora pri Dunajci (dnešný Červený Kláštor – stavba bola začatá po roku 1320), s ktorým bol v nepretržitom kontakte. V roku 1433 kláštor vyplienili husitské vojská. Po čiastočnej obnove, za priora Jána Monessera z Kežmarku, ho v roku 1454 zasa napadli bratríci. Mnísi sa odstáhovali so Levoče, kde si v centre mesta postavili vlastný rehoľný dom. V ňom pobudli len štvrtstoročie, lebo nevyhovoval ich ideálu – pokoju v samote. Preto sa vrátili späť na Skalu útočišťa a od roku 1478 začali kláštor renovovať pod vedením skúseného priora z Mauerbachu, vizitátora hornonemeckej provincie a dôverného priateľa kráľa Mateja Korvína.

Kronikár spomína stavebnú aktivitu aj v nasledujúcich desaťročiach za vedenia prio-

ra Andreja (po roku 1492), potom Jodokusa (po roku 1500), ktorý obnovil skoro všetky cely. Zvlášť vyzdvihuje mecenášstvo Hedvipy, vdovy po palatínovi Štefanovi Zápoľskom. Ako jediná žena s privolením generálnej kapituly smela prekročiť kláštornú bránu. Radikálnu prestavbu na prelome 15. a 16. storočia viedli skúsení majstri, ktorí pracovali na honosných stavbách Zápoľskovcov. V roku 1543 kláštor prepadol muránsky hradný kapitán – lúpežný rytier Matej Bašo, ktorý ho vydrancoval a objekt začal premieňať pre svoje vojenské zámery.

V zmysle rozhodnutia predstaviteľov miest a šľachty Spiša a Šariša, a s cirkevným schválením na Spišskej Kapitule, 20. júla 1543, kláštor zámerne zbúrali. Mnísi sa odstáhovali do svojho filiálneho kláštora pri Dunajci, kam zobrali dobytok, no hlavne knihy a najpotrebnejšie predmety. Kláštor po ich odchode začal postupne chátrať.

NECH SA NÁM KAŽDÝ STANE RODINOU

Silvo i Vlado boli mastrami vytvárania vzťahov. Nielen takých „ktoré sa pritrafia“, či tých ukotvených vďaka rodine. Cielene a systematicky vstupovali do dialógu s druhým človekom. Toto svedectvo nachádzame u ich konškoláčky z Prahy Magdalény Schwarcovej (žije v karmelitánskom kláštore v Krakove), spoluväzňov, narkomanov, rektorov, europoslancov, bezdomovca i maistra sveta vo fitnes kulturistike. Mohli by sme pri každom uviesť ako stretnutie so Silvom, Vladom menilo ich životy, či prečo majster sveta vo fitneskulturistike považuje Silva za „duchovného majstra sveta“? Koľká spleť ľudí, pre ktorých sa obetovali, nehovoriac o modlitbe za členov veľkých krajín ako Rusko, Čína.

Silvo a Vlado sa usilovali o hlbšie budovanie vzťahov cez členstvo v Kolakovičovej

Silvo v hornom rade druhý zľava

Rodine, neskôr v spoločenstve „AGAPÉ – Komunite aktuálnych služieb“ a od roku 1974 v Spoločenstve Fatima. Ak niekoľko z ich spoločenstva odišlo do iného spoločenstva (napr. do rehole a pod.), neprerušovali s ním kontakty, vzťah. Skôr sa tešili, že sa to, čo mu mohli odovzdať, zúročí aj na inej pôde.

Silvo bol (podľa rozprávania jedného z posledne žijúcich členov Kolakovičovej rodiny pána Mráza) veľmi prísny hlavne na tých, ktorí boli členmi spoločenstva RODINA. „Silvo bol priam posadnutý apoštola tom, akoby ho nič iné nezaujímal,“ hovoril nám s úsmevom pán Imrich Mráz. To vyžadoval aj od iných. To bolo v čase totality veľmi riskantné. „Vlado mal väčšie pochopenie aj pre rodinný život nás, ktorí sme sa oženili.“

Ako ich vnímali ich kolegovia v práci? Nedávno mi napísal o Silvovi MUDr. Roman Rippel: „V nálide ukrčenosť, kolaborácie a konformizmu – bol svetlom.“ O Vladovi napísal profesor matematiky Pavel Brunovský: „...v porovnaní s jeho monumentálnym dielom na poli cirkevnom a politickom je táto činnosť určite menej významná. (...) Jukl bol 15 rokov sekretárom Jednoty slovenských matematikov a fyzikov. A nebolo to sekretár hocjaký. Bolo to vrcholné obdobie Jednoty a to aj vďaka Juklovi. Takého sekretára Jednota nikdy predtým, nikdy potom nemala a ani nebude mať.“

Silvo bol aj mužom svedomia. Listy, ktoré písal vo väzení predstaviteľom moci až po list generálnemu prokurátorovi koncom 80. rokov, no rovnako aj jeho jasný postoj voči autoritatívному Mečiarovi, sú toho svedectvom. Nebál sa mať nepriateľov, či povedať, že pravda je silnejšia ako moc. Podobne ako sv. Ján Krstiteľ. A nebál sa aj mlčať, či v prosbách pokorne pove-

Premýšľal som, ktorý prvok zo života Silva Krčméryho a Vladimíra Jukla by bolo vhodné zdôrazniť.

Silva som spoznal na pohrebe mladého jezuitu Jožka Vatehu SJ v Piešťanoch a potom ako ležiaceho, usmievavého starca i muža bolesti. Keď si spomínam na Vladu Jukla, mám pred očami nielen jeho tvár, priateľské gestá, podanie rúk, hlboký záujem o človeka. V pohľade historika mi utkvel v pamäti jeden malý lístoček vytrhnutý z kalendára z roku 1952, ktorý si Vlado Jukl opaturoval. Na tomto lístočku sú v rozmedzí 7 dní zaznačené tri prelomové udalosti. Poznačila si ich jeho mamka Elena Juklová, rodená Černáková. Pri dátume 13. jún 1952 – je ceruzkou napísané: 25 rokov. Často premýšľam, ako to jeho mamka písala, čo to pre ňu i Mirku (ako doma Vladimíra volali) znamenalo. V kontexte situácie na Ukrajine, v Sýrii, v Iraku snáď hlbšie precítime bezmocnosť, či skôr bolest matiek, ktorých synovia sú vystavení útrapám.

Len 27 ročný Vlado bol odsúdený na 25 rokov odňatia slobody. Čo znamenala nesloboda, bezprávie v dobe komunistického režimu? Začítajme sa, ako si spomína na útrapy väzenia Silvo: „*Bola to naozaj fabrika na výrobu duševných úrazov (...) boli sme rozmiestnení ako pokusní králici do klietok s presne dávkovanou potravou, kyslíkom, spánkom a duševnými vnemami tak, aby (v nás) vyvolávali maximum bolesti, strachu a utrpenia a pritom sa dalo z nás čo najviac vyžmýkať, vytlačiť, použiť proti nám alebo iným. Stále viac sme sa stávali bábkami bez vlastnej vôle i bez vlastného myslenia. Len malé, nepatrné svetielko ľudského JA blikalo v tmách duševnej prázdnoty.*“ (Krčmery, S.: *To nás zachránilo*)

To ľudské „ja“ nezahľadené do seba. Plné úsilia o vytváranie dialógu a plné dialógu a budovania vzťahov, ktoré si môžeme naznačiť v troch rovinách:

- rodina
- širšie spoločenstvo založené na rodinných vzťahoch
- dialóg s Bohom

RODINA

Silvo sa o svoju rodinu mohol oprieť aj počas väznenia. Dokonca v spomienkach napísal: „*Jedinečné a veľkolepé zázemie v rodine – pevný tyl, krytý chrbát – som mal ako veľkú protekciu od Boha.*“ Otec, ktorý si prišiel pre svojho syna (bláznivého tínedžera) do kláštora v Ružomberku (Silvo chcel v tom čase vstúpiť do jezuitskej rehole), nepovažoval väzenie za bláznovstvo. Svojho syna, ako spomína Silvo, povzbudzoval: „*Viackrát mi odkázal, že je na mňa hrdý.*“

Silvov list bratovi Vladovi je plný hĺbky. Povzbudzuje ho, aby sa usiloval o osobnú svätość. Uchované listy z väzenia, tak Silva ako i Vladu, hovoria o ich krásnych rodinných vzťahoch. Slová Silvovej sestry Gabiky to i „dnes“ zdôrazňujú: „*Vedeli sme, že nám vždy pomôže a on to aj vždy urobil. Vždy chcel pomáhať a aj to robil.*“

Zostalo po ňom iba novoveké pomenovanie Kláštorisko.

Mlčanie, samota a práca. Takto možno charakterizovať život kartuziánov v Kláštorisku. Je veľmi vzácné že aj dnes na tomto mieste môžeme zažiť ticho snúbenom s prírodou, do lona ktorej človek patrí. Akoby sa tam zastavil čas a dar reči si tu človek váži viac ako inde na rôznych miestach. Asi jednohektárový pozemok je opevnený širokým múrom s dĺžkou jeden kilometer. Múry aj dnes dýchajú. Ich vznešenú majestátnosť zvýrazňuje divá a neskrotná krása fialových kvetov, ktoré na nich rastú.

Zaujímavý je i odborný výklad hlavného archeológov Doc. PhDr. Michala Slivku, Csc, ktorý má kartuziánov určite „v malíku“:

„Ich život, to bola samota, odlúčenie od sveta, mlčanlivosť ale hlavne práca. Typická vec pre nich bola kniha. Knihy boli ich večným pokrmom. Venovali sa ich prepisovaniu a viazaniu. Vtedy bolo vo svete na stovky kartuziánskych kláštorov. Dnes je ich 26. Na Slovensku máme v súčasnosti troch mladých mníchov, tí však žijú v zahraničí. Hlavným problémom kartuziánov je chýbajúci dorast. Je málo mladých ľudí, ktorí si rozumejú so samotou a dokážu žiť asketicky v tichu a v usilovnej práci.“

Samota sa niekomu môže javiť ako strašiak, M. Slivka ako vedec jej však prišiel nachuť už dávnejšie. Prezradil nám, že práve keď je obkolesený iba tichom a samotou dokáže vytvoriť vedecké práce. Nám v hľave na tomto tichom a zaujímavom mieste napadla myšlienka: „Koľko slov denne pretečie našimi ústami. Koľkokrát ide iba o zbytočnú vratu s jediným zámerom- stať sa stredobodom pozornosti.

Život kartuziánov sa môže stať pre nás všetkých povzbudením, aby sme si viac vážili dar reči.

-upravené Terezka-

**KEĎ PRÍDE BOLEST,
PREMÝŠĽAJ, ČO OD
TEBA CHCE. VEČNÁ
LÁSKA NEPRINÁŠA
NIJAKÉ UTRPENIA
LEN PRETO, ABY SI
PLAKAL.** EMANUEL GEIBEL

KOSTOL AKO DUCHOVNÝ PRAMEŇ

„Zobuj si obuv, lebo miesto na ktorom stojíš, je zem svätá.“ (Sk 7, 33)

Toto posvätné miesto, na ktorom sa vekmi naplno rozvinie duchovný život, je istým zdrojom kolektívnej pamäti. Kostol ale nie je múzeum, ale miestom stretnutia Boha s ľuďmi. Oázou a zastavením pre všetkých v našom uponáhľanom svete. Kostol potrebujeme k svojmu rastu a dozrievaniu. Nielen my, kresťania, ale všetci ľudia, ktorí túžia po vyšších hodnotách. Preto nielen kresťania v ňom môžu nájsť odpoveď na svoje otázky a pochybnosti o zmysle byтиja. Krásu Božieho chrámu môže osloviť všetkých. V ňom naši predkovia čerpali veľa duchovnej sily a pokoja. Tu sa učili veriť a nadobúdať presvedčenie, že ich život je zmysluplný a môže byť preto i radostný. S takýmito hodnotami- ktoré voláme i „dedičstvom otcov“- mienime i my pokračovať v šírení pokoja a tolerancie. Prostredníctvom týchto hodnôt chceme prispieť ku zdokonalenie nášho „uponáhľaného“ sveta..

-Kláštorisko-

DUCHOVNÁ ZRELOST' KREŠTANA

Udalosť Turíč sa vlastne neskončila, ona je tajomne predĺžená na celé dejiny Cirkvi. Pán Ježiš ustavične posielal a udeľuje prislúbeného Ducha Svätého rôznym spôsobom. Za riadnych okolností najmä prostredníctvom všetkých svätých sviatostí.

Napr. v súvislosti so sv. krstom spomína „**znovuzrodenie** z vody a z Ducha Svätého“. Vo sviatosti pokánia moc Svätého Ducha spôsobuje „**odpustenie našich hriechov**“, atď. Osobitným spôsobom HO však dosťavame sviatosťou birmovania.

**NESPOCHYBNITEĽNÉ JE
TO, ŽE ČÍM JE DUŠA MIL-
ŠIA BOHU, TÝM VIAC JE
VYSTAVENÁ SKÚŠKAM,
PRETO ODVAHU A VPRED.**

PÁTER PIO

Preto slávnosť birmovky voláme aj „**osobnými Turícamy**“ resp. „**Turícamy farnosti**“. Krásne to vyjadruje výrok Svätého písma: „Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali.“ (Rim 5, 5)

Túto sviatosť vysluhovali samotní apoštoli, ako nám o tom svedčí to isté Sväté písмо.

Sviatosť birmovania je sviatosť, v ktorej Duch Svätý posilňuje pokrsteného človeka, aby svoju vieri vyznával a podľa nej aj žil.

Sviatosť birmovania je sviatosť posilnenia vo viere, ako je sviatosť pomazania cho-

rých posilnením v chorobe, starobe, alebo zvlášť v smrteľnom zápase.

Vo sviatosti birmovania Duch Svätý spôsobuje v pokrstenom človeku kresťanskú, nadprirodzenú zrelosť a dospelosť. Zrelosť a dospelosť spočíva v istej samostatnosti a najmä zodpovednosťi!

Sviatosť birmovania pokrsteného človeka užie spája s Cirkvou a dáva mu plnšiu účasť na jej živote a poslani. Birmovanie je nie je iba akýmsi doplnkom krstu, ale jeho rozvitím. Preto pri jej udeľovaní sa veľmi zdôrazňuje aj obnovenie krstných slubov.

Sviatosť birmovania nie je sice nevhnutná k spáse, ale mali by ju priať všetci, ktorým záleží na rozvoji osobnej viery.

U nás sa udeľuje mladým kresťanom, ktorí prešli primeranou prípravou. Ona spočíva v rozšírení a prehlbení náboženských vedomostí, vo vrúcnej a vytrvalej modlitbe a v konaní dobrých, záslužných skutkov.

Sviatosť birmovania je jedna zo sviatostí kresťanského zasvätenia a možno ju priať iba raz v živote, lebo vtláča do duše sviatostný znak. V latinskom obrade prvotným vysluhovateľom sviatosti birmovania je biskup. Mimoriadnym vysluhovateľom môže byť každý knaz.

Birmovanie je sviatosť živých, čo znamená, že sa musí priať v stave milosti posväčujúcej. Preto príprava na prijatie sviatosti birmovania spravidla končí a vrcholí dobrou sv. spoveďou.

Sviatosť birmovania robí z mladého kresťana svedka Krista vo svete a apoštola Cirkvi. Toto birmovné poslanie svedka a apoštola má pobirmovaný realizovať aj svojimi ústami, no predovšetkým príkladom svojho opravdivého kresťanského života. Sviatosťou birmovania dosahuje birmovanec rozmnōzenie daru Božej milosti, sily a lásky.

-upravené Terezka-

DARY DUCHA SVÄTÉHO

Oficiálne ich spomíname sedem:

Dar múdrosti. Dar rozumu. Dar rady. Dar sily. Dar poznania. Dar nábožnosti. Dar bázne voči Bohu.

„Darom múdrosti“ nám Duch Svätý pomáha spozať Božie pravdy, objaviť a prežívať ich krásu, aby nám boli svetlom pri utváraní pevných životných postojom a zásad.

„Darom rozumu“ nám Duch Svätý pomáha Božie pravdy správne pochopiť.

„Darom rady“ nám Duch Svätý pomáha, aby sme sa zvlášť v spletitých prípadoch života správne rozhodli pre to, čo je na Božiu slávu, čo slúži k dobru našej duše a našej spáse.

„Darom sily“ nám Duch Svätý pomáha, aby sme mali vždy odvahu a silu vykonať aj napriek všetkým prekážkam to, čo od nás požaduje Boh.

„Darom poznania“ (umenia) nám Duch Svätý pomáha, aby sme zo stvorených vecí poznávali nádheru Stvoriteľa. A aby sme si tak osvojovali schopnosť a umenie čítať z knihy prírody.

„Darom nábožnosti“ nám Duch Svätý pomáha, aby sme ako Boží synovia a dcéry vždy a vo všetkom dávali prednosť nebeskému Otcovi, a tak posilňovali svoju dôveru a lásku k nemu vytrvalou modlitbou.

„Darom bázne voči Bohu“ nám Duch Svätý pomáha, aby sme sa okrem hriechu nebáli ničoho. Ide o bázeň, ktorá nepochádza zo strachu pred Bohom, ale z lásky nemu a robí nás citlivými voči hriechu! Hriech je zrada. Je najväčší nevdak voči Bohu a preto je aj najväčším nešťastím pre človeka.

-net-

NIČ ZO STVORENÝCH VECÍ NEMÔŽE SPÔSOBIŤ V DUŠI TAKÚ RADOŠT AKO DUCH SVÄTÝ. SV. IGNÁC Z LOYOLY